

**OSNOVNA ŠKOLA
TITUŠA BREZOVAČKOG**

Špansko 1, ZAGREB
OIB: 07628779327

**PRAVILNIK
O ZAŠTITI OD POŽARA**

ZAGREB, listopad 2019.god.

Sadržaj:	2
1 OPĆE ODREDBE.....	3
2 MJERE ZAŠTITE OD POŽARA	4
A. OSNOVNE MJERE ZAŠTITE OD POŽARA	6
1 Građevinske mjere zaštite od požara.....	6
2 Izlazi i izlazni putovi.....	7
3 Otvori u zidovima.....	8
4 Zidovi, stupovi i stropovi	8
5 Pokrovi i krovništa	9
6 Dimnjaci	10
7 Prometnice i prilazi	10
8 Mjere zaštite od požara na električnim instalacijama i uređajima	11
9 Mjere zaštite od požara na sustavima za zaštitu od djelovanja munje.....	12
B. OSTALE MJERE ZAŠTITE OD POŽARA	13
1 Općenito	13
2 ODRŽAVANJE OPREME I SREDSTAVA ZA GAŠENJE POŽARA.....	14
2.1 VATROGASNI APARATI.....	14
2.2 POSTAVLJANJE VATROGASNIH APARATA	15
2.3 NAČIN OZNAČAVANJA VATROGASNIH APARATA	16
3 Hidrantska instalacija	16
4 OBAVLJANJE POSLOVA ZAŠTITE OD POŽARA	18
5 OBVEZE I ODGOVORNOSTI VEZANO UZ PROVEDBU MJERA ZAŠTITE OD POŽARA	20
6 NAČIN UPOZNAVANJA RADNIKA S OPASNOSTIMA I OPĆIM MJERAMA ZAŠTITE OD POŽARA	23
6.1 OSPOSOBLJAVANJE RADNIKA	23
6.2 UPOZNAVANJE RADNIKA S OPASNOSTIMA NA RADNOM MJESTU.....	24
6.3 VOĐENJE EVIDENCIJE O OSPOSOBLJAVANJU RADNIKA GLEDE MJERA ZAŠTITE OD POŽARA	25
7 SLUŽBE I OSOBE ZADUŽENE ZA ODRŽAVANJE U ISPRAVNOM STANJU OPREME I SREDSTAVA ZA DOJAVU I GAŠENJE POŽARA	25
8 KRETANJE I PONAŠANJE NA PROSTORIMA UGROŽENIM OD POŽARA ILI TEHNOLOŠKE EKSPLOZIJE	26
9 USTROJSTVO MOTRENJA, JAVLJANJA I UZBUNJIVANJA O OPASNOSTIMA OD POŽARA.....	26
10 POSTUPANJE RADNIKA U SLUČAJU NASTANKA POŽARA	27
11 Druge mjere zaštite od požara	28
12 PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	34
13 PRILOZI.....	35

Na temelju članka 20. Zakona o zaštiti od požara ("Narodne novine" br. 92/10), a u svezi s člankom 3. Pravilnika o sadržaju općeg akta iz područja zaštite od požara ("Narodne novine" br. 118/11) i članka 160. Statuta Osnovne škole Tituša Brezovačkog, Zagreb , Špansko 1, Školski odbor na 28. sjednici održanoj dana 21. listopada 2019. godine donosi :

Pravilnik o zaštiti od požara

1 OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom razrađuju se pojedine odredbe Zakona o zaštiti od požara, propisa donesenih na temelju Zakona, kao i drugih zakona i propisa čijim se pojedinim odredbama uređuju pitanja od značaja za sprječavanje požara i drugih nesreća te gubitak ili oštećenje sredstava za rad i zaštita života i zdravlja ljudi.

Članak 2.

Ovim Pravilnikom uređuje se:

- mjere zaštite od požara kojima se otklanja ili smanjuje opasnost od nastanka požara,
- broj, naziv radnog mjesta i stručna sprema osoba zaduženih za obavljanje poslova zaštite od požara i unapređenje stanja zaštite od požara,
- obveze i odgovornosti vezano uz provedbu mjera zaštite od požara,
- obveze i odgovornosti osoba s posebnim ovlastima i odgovornostima u provedbi mjera zaštite od požara,
- način obavljanja unutarnje kontrole provedbe mjera zaštite od požara, te ovlaštenja, obveze i odgovornosti za obavljanje unutarnje kontrole,
- način upoznavanja djelatnika s opasnostima i općim mjerama zaštite od požara na radnom mjestu prilikom stupanja na rad ili promjene radnog mjesta, odnosno prije obavljanja određenih radova i radnji od strane drugih osoba, te vođenja evidencije o tome,
- način osposobljavanja djelatnika za rukovanje priručnom opremom i sredstvima za dojavu i gašenje početnih požara, periodične provjere znanja i vođenja evidencije o tome,

- način osposobljavanja djelatnika za rad na radnim mjestima s povećanim opasnostima za nastanak i moguće posljedice od požara ili tehnološke eksplozije, prije stupanja na rad, periodične provjere znanja i vođenja evidencije o tome,
- službe i osobe zadužene za održavanje u ispravnom stanju opreme i sredstava za dojavu i gašenje požara sa opisom zaduženja,
- kretanje i ponašanje na prostorima ugroženim od požara ili tehnološke eksplozije,
- ustrojstvo motrenja, javljanja i uzbuñivanja o opasnostima od požara,
- mjere zabrane i ograničenja iz zaštite od požara te prostorije i prostori na koje se one odnose,
- postupanje djelatnika u slučaju nastanka požara,
- druge mjere zaštite od požara.

Članak 3.

Sastavni dio ovog Pravilnika su:

- odluka o raspoređivanju radnika zaduženog za poslove zaštite od požara ili Uvjerenje o položenom stručnom ispitu iz područja zaštite od požara,
- broj potrebnih jediničnih vatrogasnih aparata s obzirom na specifično požarno opterećenje i površinu požarnog sektora,
- potreban broj vatrogasnih aparata prema vrsti vozila,
- popis evidencija iz zaštite od požara,
- upute za postupanje u slučaju požara,
- znakovi za uzbuñivanje i evakuaciju i spašavanje,
- popis svih lokacija ambulanti primarne zdravstvene zaštite za nadležnosti ustanove,
- popis važnijih telefonskih brojeva,
- upisnik redovnog pregleda vatrogasnih aparata.

2 MJERE ZAŠTITE OD POŽARA

Članak 4.

- (1) Projektna dokumentacija, razne analize, nalazi i mišljenja, uvjerenja, svjedodžbe, upisnici i druge isprave iz područja zaštite od požara pohranjuju se u zbirku isprava.
- (2) Ispravke iz stavka 1. ovog članka pohranjuju se i čuvaju kod djelatnika odgovornog za poslove zaštite od požara.

Članak 5.

- (1) Sustav zaštite od požara i tehnoloških eksplozija obuhvaća norme ponašanja djelatnika i trećih osoba za vrijeme rada, kretanja i zadržavanja u građevinama i na prostoru škole, kao i tehničke normative, norme i upute u svezi s građevinama, razredima, sportskim dvoranama i drugim sredstvima rada.
- (2) Zaštita od požara obuhvaća skup mjera i radnji, normativne, upravne, organizacijske, tehničke, obrazovne, propagandne naravi utvrđene Zakonom, podzakonskim aktima, odlukama tijela jedinica lokalne uprave i samouprave i ovim Pravilnikom, čijim se izborom i primjenom postiže veći stupanj zaštite od požara.

Članak 6.

- (1) Svaki djelatnik dužan je provoditi mjere zaštite od požara na svom radnom mjestu i mjestu rada na način kako je utvrđeno Zakonom, podzakonskim aktima, odlukama tijela jedinica lokalne uprave i samouprave, ovim Pravilnikom, Planom zaštite od požara i drugim posebnim uputama, upozorenjima i/ili zabranama.
- (2) Obveze provođenja mjera zaštite od požara utvrđene stavkom 1. ovog članka odnose se na sve osobe koje se po bilo kojoj osnovi nalaze na radu u ustanovi radi privremenog ili povremenog obavljanja posla te radi obavljanja posla po posebnom ugovoru.

Članak 7.

U cilju otklanjanja uzroka nastajanja požara, spašavanja ljudi i imovine ugroženih požarom u građevinama, građevinskim dijelovima i prostorima te na ostalim prostorima, razvrstanim u treću kategoriju ugroženosti, primjenjuju se mjere zaštite od požara koje se odnose na:

- projektiranje i izvođenje radova na adaptaciji i/ili rekonstrukciji na postojećim građevinama i građevinskim dijelovima, odnosno projektiranje i izgradnju novih građevina i građevinskih dijelova, kao i izgradnju privremenih te ugradnju uređaja i opreme u njima,
- izvođenje i održavanje raznih instalacija (elektroinstalacija, plinskih, sustav za zaštitu od djelovanja munje, ventilacijskih, toplinskih, kanalizacijskih, za transport tekućina i sl.) tako da ne predstavljaju opasnost od požara, opasnost u slučaju nastanka požara i njegovog širenja ili opasnost uslijed njihove nepristupačnosti u slučaju nastanka požara.
- skladištenje i čuvanje zapaljivih tekućina i plinova, eksplozivnih, otrovnih i drugih opasnih tvari u za to izgrađenim građevinama ili na prostorima,
- čuvanje i korištenje zapaljivih tekućina, tekućih plinova i drugih opasnih tvari koje se drže u kabinetima za potrebe nastavnog procesa, te u drugim pomoćnim prostorijama,
- pretakanje, prijevoz i prenošenje zapaljivih i eksplozivnih tvari,
- skladištenje sirovina, poluproizvoda i gotovih proizvoda, a posebno lako zapaljivih, zapaljivih, eksplozivnih i drugih opasnih tvari,
- određivanje mjesta i uvjeta za čuvanje masnih krpa, pamučnjaka i drugih zapaljivih i samozapaljivih otpadaka koji se nalaze u nastavnim kabinetima i drugim prostorijama,

- određivanje posebnog načina zaštite u školskim prostorima i prostorijama i njihovim dijelovima u kojima se koriste zapaljive tekućine ili druge zapaljive opasne tvari koje zbog isparavanja ili stvaranja eksplozivnih smjesa mogu prouzročiti požar i/ili eksploziju (kotlovnice, toplinske podstanice i sl.),
- postavljanje raznih upozorenja, uputa, informacija i oznaka zabrana (o pušenju, unošenju otvorene vatre, zabrani zavarivanja i sl.),
- održavanje čistoće u proizvodnim i drugim građevinama, odnosno uklanjanje zapaljivih tvari na za to određena mjesta,
- označavanje i održavanje ulaza, izlaza, prolaza i protupožarnih putova unutar građevine i prostora oko njih za prilaz, odnosno prolaz vatrogasnih vozila,
- opskrbljenost građevina i građevinskih dijelova hidrantima, vatrogasnim aparatima i drugim propisanim uređajima i opremom za gašenje požara, a čiji se broj i vrsta utvrđuje Pravilnikom o vatrogasnim aparatima (NN 101/2011 i 074/2013).

Članak 8.

Prilikom određivanja mjera zaštite od požara koriste se postojeći zakonski i tehnički propisi i mjere zaštite (osnovne mjere zaštite od požara), a ostale mjere zaštite od požara reguliraju se ovim Pravilnikom kojim se propisuju dodatne mjere zaštite od požara.

A. OSNOVNE MJERE ZAŠTITE OD POŽARA

Članak 9.

Pod osnovnim mjerama zaštite od požara u ovom Pravilniku smatraju se građevinske mjere zaštite od požara, mjere zaštite od požara na električnim uređajima i instalacijama, mjere zaštite od požara na sustavima za zaštitu od djelovanja munje te mjere zaštite od požara na instalacijama grijanja i ventilacije.

1 Građevinske mjere zaštite od požara

Članak 10.

Pod građevinskim mjerama zaštite od požara smatra se svaka građevinska aktivnost prilikom adaptacije i/ili rekonstrukcije, odnosno gradnje, čiji je cilj:

- zaštita osoba koje se nalaze u građevini, odnosno građevinskim dijelovima,
- zaštita drugih osoba koje se nalaze u njihovoj neposrednoj blizini,
- sprečavanje širenja požara-lokaliziranje požara na prostor u kojem je nastao (prvenstveno izvan područja građevine i njezinih dijelova),
- očuvanje same građevine i njezinih dijelova.

Članak 11.

- (1) Građevinske mjere zaštite treba provoditi prilikom adaptacije i/ili rekonstrukcije ili gradnje nove građevine ili dijelova građevine.
- (2) Provođenje mjera zaštite od požara prilikom građenja nadziru - od davanja posebnih uvjeta građenja za ishođenje lokacijske dozvole, preko davanja suglasnosti na projektnu dokumentaciju za ishođenje građevinske dozvole do sudjelovanjem u komisijama za izdavanja uporabne dozvole - inspektori zaštite od požara nadležnih Policijskih uprava.

Članak 12.

- (1) Građevinske mjere zaštite od požara sastoje se i od pregleda postojećeg stanja građevine i njenih dijelova, materijala u određenim rokovima te izvođenja građevinskih radova po dokumentaciji za koju je dana suglasnost.
- (2) Građevinske konstrukcije se pregledavaju radi utvrđivanja stanja otpornosti protiv požara.

2 Izlazi i izlazni putevi

Članak 13.

- (1) Cjelokupan prostor na hodnicima i stubištima te drugim evakuacijskim putevima mora uvijek biti slobodan i nezakrčen i mora iznositi minimalno 0,8 m.
- (2) Nagazna površina podova na izlazima i izlaznim putovima ne smije imati nikakvih mehaničkih oštećenja, napuknuća te ne smije biti neravna, niti imati nagle promjene visina.
- (3) Podne obloge, tepisoni i tepisi kao i mobilni pokrivači moraju biti izrađeni od samogasivog materijala i dobro pričvršćeni za podlogu. Oštećeni dijelovi na njima ne smiju se krpati. Oštećeni dijelovi podnih obloga moraju se u cijelosti izmijeniti.

Članak 14.

Na izlazima i izlaznim putevima namijenjenim za evakuaciju smjer izlaska mora biti vidljivo označen natpisom i strelicom (standardnim simbolima) tako da su vidljivi i danju i noću.

Članak 15.

- (1) Putevi evakuacije moraju biti izvedeni i smješteni tako da neovisno vode na ulicu ili otvoren siguran prostor dovoljno prostran da se osobama koje sudjeluju u evakuaciji omogući odmicanje od građevine te brzo i sigurno napuštanje tog prostora.
- (2) Najveća dužina puta evakuacije osoba do sigurnog prostora, odnosno evakuacijskog stubišta, može iznositi 50 m u prizemnim i 30 m u katnim objektima.
- (3) Dužina puta evakuacije može se odrediti i računski koristeći pri tome horizontalnu brzinu kretanja osobe i vrijeme koje se smatra dovoljnim za udaljavanje do sigurnog prostora, te otpornost konstrukcije na požar.
- (4) Vrata na putevima za evakuaciju moraju biti izvedena tako da se otvaraju u namjeravanom smjeru evakuacije te moraju biti zakretna i izvedena od negorivog materijala.
- (5) Rukohvati i ograde na stepeništu trebaju biti stabilno pričvršćeni za konstrukciju građevine.

3 Otvori u zidovima

Članak 16.

(1) Sva vrata u građevini ili građevinskom dijelu moraju se lako zatvarati i otvarati. Sva vrata se moraju otvarati u smjeru izlaza (evakuacije), a na vratima se ne smije mijenjati smjer otvaranja niti se smiju privremeno ili stalno ukloniti. Ako su vrata ostakljena, staklo na njima ne smije biti napuknuto ili razbijeno.

(2) Sva vrata u skladištima moraju biti od negorivog materijala, a vrata između požarnih sektora moraju imati odgovarajuću vatrootpornost, ovisno o požarnom opterećenju više opterećenog požarnog sektora.

Članak 17.

(1) Svi prozori predviđeni za otvaranje moraju se lako otvarati i zatvarati s poda.

(2) Prozori se kao nadsvjetla mogu postavljati u pregradnim zidovima samo unutar požarnog sektora.

(3) Prozorska stakla ne smiju biti napuknuta ili razbijena.

(4) Ostakljenost prozora tankim staklom (debljine 3 mm) koji se u fasadnim zidovima nekih građevina kao otvori za odvođenje dima i topline u slučaju požara, mora biti izvedeno na takav način da se onemogući širenje požara okomito po fasadi (višeetažna skladišta, gorivi parapeti).

4 Zidovi, stupovi i stropovi

Članak 18.

(1) Sve preinake na zidovima mogu se obavljati samo na temelju dobivene suglasnosti na tehničku dokumentaciju od inspekcije zaštite od požara kad se radi o rekonstrukciji ili gradnji nove građevine za koju treba građevna dozvola ili odgovorne osobe u ustanovi za ostale slučajeve.

(2) Oštećenja na zidovima (pukotine, otpadanje) treba popraviti. Popravak se vrši sa materijalom istih protupožarnih karakteristika kao i prijašnji.

(3) U blizini zidova od gorivog materijala ne smiju se postavljati naprave za zagrijavanje niti drugi izvori topline.

Članak 19.

(1) Zaštitni premazi (boje) trebaju se obnavljati ako su se počeli ljuštiti ili otpadati. Premazi se ne smiju stavljati na stare premaze već se površina prije mora detaljno očistiti.

(2) Pregled zidova i stropova mora se obavljati jedanput u godini, požarnih zidova svakih šest mjeseci, a mjesta prolaska instalacija kroz požarne zidove svaka tri mjeseca.

Članak 20.

- (1) Za drvene međukatne konstrukcije sa zaštitnom oblogom i premazom protiv gorenja, potrebno je kontrolirati stanje obloge. Takva obloga se ne smije djelomično uklanjati radi vješanja uređaja, rasvjetnih tijela i sl. kao i radi provođenja instalacija.
- (2) Kod međukatnih objekata koje imaju veću vatrootpornost (namjena im je sprječavanje širenja požara po vertikali) ne smiju se ostavljati nezaštićeni otvori. U takvom slučaju svi međuprostori se moraju brtviti negorivim vatrootpornim materijalom.
- (3) Zaštitne obloge i premazi moraju cijelom površinom prekrivati strop, ne smiju imati oštećenja, pukotine i biti odvojeni od stropne površine.
- (4) Sve stropove odnosno međukatne konstrukcije treba pregledavati jedanput godišnje, a obloge kod stropova međukatnih objekata čija je svrha sprječavanje širenja požara po vertikali, svakih 6 mjeseci.

Članak 21.

- (1) U prostorijama gdje može doći do razlijevanja zapaljivih tekućina ne smiju se postavljati pokrivači od gorivog materijala, a pod mora biti nepropustan bez pukotina i oštećenja.
- (2) Svi podovi bez obzira na kakvu su međukatnu konstrukciju postavljeni ne smiju imati nezaštićene otvore. Svaki otvor ili oštećenje u podu radi izvođenja bilo kakvih radova mora se odmah dovesti u prijašnje stanje. Otvori za provođenje instalacija moraju biti zabrtvljeni vatrootpornim materijalom.
- (3) Pregled podova treba vršiti jedanput godišnje, a pokrivača i eventualnih otvora svakih šest mjeseci.

5 Pokrovi i krovišta

Članak 22.

Pri izgradnji krovišta treba se držati sljedećeg:

- izbjegavati skladišta s tavanskim prostorom, a također i sve krovne konstrukcije sa šupljinama,
- krovišta u pravilu trebaju biti puna, izvedena od negorivog materijala,
- gorivi materijal može se upotrebljavati samo u ograničenim količinama koliko je potrebno za hidroizolaciju,
- krovište treba pratiti požarni sektor tako da se njime ne može proširiti požar iz jednog sektora u drugi. Radi toga treba izvesti na granici požarnih sektora produžetke požarnih zidova iznad krovišta najmanje 30 cm, ili s obje strane granice sektora izvesti potpuno negoriv dio krovišta širine 160 x 2 cm,
- krovište treba imati optimalnu otpornost protiv požara, a najmanje 30 min što se kod neotpornih materijala postiže protupožarnim premazima.

Članak 23.

- (1) Krovni pokrivač ne smije imati mehanička oštećenja.
- (2) Ako je krovište izvedeno s određenom otpornosti protiv požara, nosive krovne konstrukcije i pokrivači ne smiju se popravljati s gorivim materijalom.
- (3) U prostoru tavana ne smiju se ostavljati niti držati nikakvi gorivi građevinski materijali niti predmeti koji mogu uzrokovati požar.
- (4) Na sve dijelove krovišta treba biti omogućen pristup barem jednim metalnim penjalicama.

6 Dimnjaci

Članak 24.

- (1) Vratašca dimnjaka moraju se izvesti iz čvrstog i negorivog materijala, s okvirom koji mora biti dobro pripasan otvoru i bez mogućnosti propuštanja dima.
- (2) Vratašca se stavljaju u pravilu u podrumu i na tavanu. Ne smiju biti u skladišnim prostorijama, spremištima, garažama, prostoru za preradu ili smještaj lakozapaljivih tvari.
- (3) Pristup do vratašaca mora uvijek biti slobodan.
- (4) Zidovi zidanih dimnjaka u tavanjskim prostorijama ili potkrovlju i iznad njega moraju biti bez oštećenja (pukotina).
- (5) Pregled dimnjaka treba obaviti sukladno Odredbi o radu dimnjačarske službe, tj. jednom godišnje za dimovodne kanale plinskih ložišta, a prije početka loženja i nakon završetka sezone loženja za dimovodne kanale ložišta na ulje za loženje.

7 Prometnice i prilazi

Članak 25.

- (1) Pristupne ceste i požarni putovi moraju biti stalno održavani glede sposobnosti za promet vozilima tako:
 - da se čiste od snijega,
 - da se na njima ne obavljaju nikakvi građevinski radovi (prekop) dok nije osiguran drugi pristup do građevina (zaobilaznica, premoštenje prekopa i sl.),
 - da nisu zakrčeni vozilima,
 - da su opskrbljeni odgovarajućom signalizacijom i znakovima.
- (2) Potrebno je osigurati da je na slobodnom prostoru oko građevina omogućen pristup nadzemnim hidrantima, podzemnim hidrantima te priključku za suhu hidrantsku mrežu.
- (3) Ispred katnih objekata, sa strana koje mogu poslužiti kao vatrogasni prilazi, zabranjeno je sađenje visokih drvoreda koji mogu otežati ili čak onemogućiti rad vatrogasnoj tehnici.

8 Mjere zaštite od požara na električnim instalacijama i uređajima

Članak 26.

U glavnom razvodnom ormaru kao i u razvodnim ormarićima u pojedinim prostorijama moraju biti postavljene jednopolne sheme električnih instalacija sa svim potrebnim podacima.

Članak 27.

- (1) Za isključenje električne energije nakon završenog rada ili u slučaju hitne potrebe (požar i sl.) moraju na odgovarajućim mjestima biti izvedene sklopke.
- (2) Sklopke iz stavka 1. ovog članka treba postaviti izvan zone opasnosti od požara i eksplozija.

Članak 28.

- (1) Zabranjeno je upotrebljavati krpane, neispravne ili predimenzionirane električne topive osigurače kao i postavljati provizorne električne instalacije.
- (2) Topivi osigurači i automatske sklopke moraju biti tako dimenzionirani da se vodovi ne mogu pregrijavati.
- (3) Kraj svakog osigurača i sklopke moraju biti postavljene oznake kojem strujnom krugu pripada osigurač i sklopka.
- (4) Izmjenu električnih osigurača ili druge poslove na električnim instalacijama i uređajima mogu obavljati samo zaduženi i ovlaštteni električari.
- (5) Zamjena osigurača mora se obavljati samo originalnim ulošcima.
- (6) Ispitivanje otpora petlje kvara preporuča se provoditi svake 4 godine, a nađene nedostatke treba odmah ukloniti.

Članak 29.

- (1) Razvodni ormari moraju biti tako izvedeni da odgovaraju uvjetima koji vladaju u pojedinim prostorijama gdje su postavljeni.
- (2) Prostor oko razvodnih ormara mora uvijek biti slobodan. Razvodni ormari moraju biti zaključani kako bi se onemogućio pristup neovlaštenim osobama.
- (3) Ključevi ormara moraju se nalaziti kod ovlaštenog radnika (domara), odnosno za to određenom mjestu u prostoru glavnog razvodnog ormara.
- (4) Razvodni ormari moraju biti tako izvedeni da pri isključenju električne energije ostanu uključena trošila za nužnu rasvjetu, vatrogasne crpke i sl. Prilikom nestanka napona iz mreže, ta se trošila trebaju automatski napajati iz pomoćnog elektroenergetskog izvora.

Članak 30.

- (1) Sklopke u razvodnim ormarima moraju biti tako izvedene da odgovaraju uvjetima koji vladaju u pojedinim prostorijama, te moraju odgovarati zahtjevima glede njihove namjene.
- (2) U pojedinim prostorijama moraju se u ormare postavljati sklopke koje isključuju cjelokupnu instalaciju osim općeg i sigurnosnog osvjetljenja.
- (3) Na sklopkama moraju biti jasno označeni položaji isključeno - uključeno, time da taj položaj označava i signalna žaruljica.

Članak 31.

- (1) El. instalacije i trošila moraju biti tako izvedeni i održavani da mjesta gdje se koriste ne predstavljaju opasnost od požara, ne smiju se postavljati ispod vodovodnih instalacija.
- (2) El. instalacije u prostorijama sa uvijek prisutnom vlagom moraju biti izvedene u odgovarajućem stupnju sigurnosti, kao i el. instalacije gdje su prisutne veće koncentracije lakozapaljive prašine.
- (3) Sigurnosna izvedba determinirana je oznakom "IP" pored koje su postavljeni odgovarajući brojevi. Što su brojevi veći, veći je stupanj zaštite el. instalacije. Prvi broj određuje zaštitu od prodora čvrstih čestica, a drugi od prodora vode.
- (4) El. kablovi postavljeni na podnim površinama ili pri prolazu kroz čvrstu pregradnu stjenku moraju biti izvedeni u dodatnoj mehaničkoj zaštiti. Nadžbukno postavljeni el. kablovi moraju biti obujmicama uredno pričvršćeni za podlogu.
- (5) Napojni el. kablovi na mjestu ulaska u mobilni el. uređaj moraju biti ojačani uvodnicama izvedenim iz materijala koji neće izazvati oštećenje el. izolacije kabela pri uporabi uređaja.

Članak 32.

- (1) O svakom obavljenom pregledu i ispitivanju el. instalacija i uređaja, ispitivač je dužan izdati pisani nalog iz kojeg će biti vidljivo koji su nedostaci prilikom pregleda utvrđeni i što se treba učiniti da se ukloni nedostatak glede zaštite od požara.
- (2) El. instalacije i uređaji moraju se stalno održavati sukladno važećim normama i odredbama propisa za određene uređaje i instalacije.

9 Mjere zaštite od požara na sustavima za zaštitu od djelovanja munje

Članak 33.

- (1) Na svim građevinama u kojima se obavlja djelatnost ili borave ljudi moraju biti postavljene instalacije za zaštitu od djelovanja munje.
- (2) Instalacija za zaštitu od djelovanja munje mora biti izvedena, održavana i postavljena tako da se spriječi svaka mogućnost nastanka požara zbog atmosferskog pražnjenja.
- (3) O instalacijama za zaštitu od djelovanja munje svih građevina mora postojati tehnička dokumentacija.

Članak 34.

- (1) Pregled instalacija za zaštitu od djelovanja munje tijekom upotrebe mora se obavljati:
 - poslije svakog popravka,
 - nakon svakog udara groma u građevinu ili instalaciju,
 - u redovnim periodičnim razmacima, ovisno o vrsti građevine ili njenog građevinskog dijela, a najmanje svake dvije godine.
- (2) O svakom pregledu mora se sastaviti zapisnik u koji se unose svi podaci i vrijednosti dobivene pregledom i mjerenjem i iz njega se mora vidjeti da li je instalacija ispravna i koji su popravci eventualno potrebni na njoj.

B. OSTALE MJERE ZAŠTITE OD POŽARA

1 Općenito

Članak 35.

- (1) U određenim dijelovima građevina u kojima se drže ili koriste zapaljive i eksplozivne tekućine i plinovi, drugi lakozapaljivi materijali ili se stvaraju eksplozivne smjese (kotlovnice, lakirница, priručna skladišta zapaljivih i eksplozivnih tvari, prostorije u kojima se peru predmeti sa zapaljivim tekućinama, kabineti) zabranjeno je pušenje, upotreba otvorenog plamena, alata koji iskri, te držanje i smještaj tvari koje su sklone samozapaljenju.
- (2) Smještaj i čuvanje navedenih tvari može se obavljati samo u posebnim građevinama ili posebnim skladišnim prostorima građevina koje su izgrađene za tu svrhu, a prema propisima o smještaju i čuvanju tih tvari.

Članak 36.

- (1) **Motorni benzini, a naročito etilizirani benzini, ne smiju se upotrebljavati za odmašćivanje, pranje i čišćenje predmeta.**
- (2) Rad s otvorenim plamenom (aparatom za zavarivanje, rezanje i lemljenje) može se redovno obavljati u prostorijama građevine namijenjene u tu svrhu ili drugim prostorima tek nakon dobivanja pisanog odobrenja osobe zadužene za zaštitu od požara i naloženih mjera koje se moraju poduzeti prije toga, a u skladu s odredbama propisanih Pravilnika.
- (3) Za odlaganje masnih i nauljenih krpa, te ostalih otpadaka treba postaviti metalne posude s poklopcima u radionicama (kabinetima) za održavanje pogonskih strojeva, skladištima i drugim prostorijama i prostorima, kako se u slučaju samozapaljenja masnih krpa požar ne bi mogao širiti izvan posude.
- (4) Otpadni materijal (masti, ulja, boje, masne krpe, pamučnjak, plastična i druga ambalaža, drvena piljevina kao i drugi otpadni materijal) moraju se odstraniti nakon završetka nastavnog procesa iz kabineta i ostalih prostorija na za to određeno mjesto.

Članak 37.

- (1) Zabranjeno je odbacivati opuške cigareta ili šibice, osim u pepeljare i sl.
- (2) Otpadni materijal (masti, ulja, boje, masne krpe, plastična i druga ambalaža, drvena piljevina kao i drugi otpadni materijal) moraju se nakon završetka nastavnog procesa iznijeti iz kabineta i ostalih prostorija na za to određeno mjesto.

2 ODRŽAVANJE OPREME I SREDSTAVA ZA GAŠENJE POŽARA

2.1 Vatrogasni aparati

Članak 38.

- (1) Održavanje vatrogasnih aparata ispravnim i funkcionalnim obavlja se kroz redovni pregled i periodični servis.
- (2) Vatrogasni aparati pregledavaju se i ispituju i sukladno propisima za opremu pod tlakom.

Članak 39.

- (1) Redovni pregled vatrogasnih aparata obavlja korisnik prema uputi proizvođača, najmanje jednom u tri mjeseca.
- (2) Redovnim pregledom utvrđuje se:
 - označenost, uočljivost i dostupnost vatrogasnog aparata,
 - opće stanje vatrogasnog aparata,
 - kompletnost vatrogasnog aparata,
 - stanje plombe zatvarača, odnosno ventila vatrogasnog aparata,
 - i druge radnje propisane u uputi proizvođača.

Članak 40.

- (1) Korisnik vatrogasnih aparata dužan je voditi evidenciju o njihovom redovnom pregledu.
- (2) Evidencija iz stavka 1. ovoga članka sadrži podatke o: tipu vatrogasnog aparata, tvorničkom broju, datumu redovnog pregleda i periodičkog servisa, nazivu servisera koji je servisirao vatrogasni aparat, uočenim nedostacima i njihovom otklanjanju, te serijskom broju stavljene evidencijske naljepnice iz Priloga 2. Pravilnika o vatrogasnim aparatima (NN 101/2011 i 074/2013).

Članak 40. A

Nedostatke uočene redovnim pregledom korisnik je obvezan odmah otkloniti sam, a ukoliko to nije moguće putem servisera.

Članak 41.

Periodičnim servisom provjerava se ispravnost i funkcionalnost vatrogasnog aparata i njegovih dijelova te obavlja zamjena dotrajalih i neispravnih dijelova rezervnim dijelovima odobrenim za uporabu od strane proizvođača vatrogasnog aparata.

Članak 42.

(1) Postupak i radnje periodičnog servisa vatrogasnih aparata, kao i unutarnji pregled spremnika vatrogasnog aparata i rokove obavljanja radnji propisuje proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik.

(2) Periodični servis vatrogasnih aparata u uporabi obavlja se najmanje jednom godišnje, a ovisno o uvjetima smještaja i češće, te nakon svakog aktiviranja ili uočenog nedostatka na vatrogasnom aparatu.

(3) Pri stavljanju vatrogasnog aparata, u uporabu nije potrebno izvršiti periodični servis do isteka garancije, odnosno najdulje godinu dana.

Članak 43.

Serviser vatrogasnog aparata obvezan je o izvršenom periodičkom servisu voditi evidenciju koja sadrži podatke o: tipu vatrogasnog aparata, tvorničkom broju i korisniku vatrogasnog aparata, uočenim nedostacima i njihovom otklanjanju te o datumu izvršenog servisa i serijskim brojevima stavljene evidencijske naljepnice iz Priloga 2. Pravilnika o vatrogasnim aparatima (NN 101/2011 i 074/2013)

2.2 Postavljanje vatrogasnih aparata

Članak 44.

(1) Vatrogasni aparati se postavljaju neovisno o ugrađenim stabilnim sustavima za gašenje požara, hidrantskoj mreži i drugim mjerama zaštite od požara.

(2) Vatrogasni aparati postavljaju se na uočljivim i lako dostupnim mjestima, u blizini mogućeg izbijanja požara, a kod prijenosnih aparata ručka za nošenje ne smije biti na visini većoj od 1,5 metara od tla.

Članak 45.

- (1) Mjesto postavljanja vatrogasnog aparata u prostorijama čija je površina veća od 50 m² označava se naljepnicom sukladno važećoj hrvatskoj normi HRN ISO 6309:2000.
- (2) Naljepnica iz stavka 1. ovoga članka mora biti obojena pretežito bojom RAL 3000, i mora biti postavljena dovoljno visoko da njenu uočljivost ne ometa sadržaj prostora.

2.3 Način označavanja vatrogasnih aparata

Članak 46.

Nakon obavljenog periodičkog servisa vatrogasni aparat mora, osim naljepnice proizvođača, sadržavati evidencijske naljepnice iz članka 17., 18. i 19. Pravilnika o vatrogasnim aparatima (NN 101/2011 i 074/2013).

Članak 47.

- (1) Nakon izvršenog periodičnog servisa, na vatrogasni aparat postavlja se oznaka (naljepnica, zaštitna traka, boja ili sl.) bez čijeg oštećenja se vatrogasni aparat ne može rastaviti te se vatrogasni aparat označava samoljepljivom naljepnicom iz Priloga 2. ovoga Pravilnika (slika 3. ili 3.a).
- (2) Bušenjem rupa na naljepnici označuje se mjesec i godina kada je potrebno izvršiti ponovni periodični servis, a rok do kada vrijedi unutarnji pregled spremnika vatrogasnog aparata upisuje se na naljepnicu.

3 Hidrantska instalacija

Članak 48.

- (1) Hidrantska mreža za gašenje požara u pravilu mora biti izgrađena kao mokra hidrantska mreža.
- (2) Iznimno zbog opasnosti od smrzavanja, posebnosti tehnološkog procesa ili građevine, hidrantska mreža za gašenje požara ili njezini pojedini dijelovi mogu po odobrenju tijela nadležnog za zaštitu od požara biti izgrađeni kao suha hidrantska mreža.
- (3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka mora biti omogućeno automatsko otvaranje zapornog ventila na početku cjevovoda suhe hidrantske mreže otvaranjem zapornog ventila bilo kojeg hidranta suhe hidrantske mreže za gašenje požara.

Članak 49.

Prostor oko hidranta mora biti slobodan i očišćen, kako bi hidrant bio stalno dostupan.

Članak 50.

- (1) Zidni hidranti moraju biti obojeni crvenom bojom na kojoj se nalazi oznaka iz koje je jasno vidljivo da se u ormariću nalazi oprema hidrantske mreže za gašenje požara.
- (2) Smatrat će se da je ovom zahtjevu udovoljeno ako se ormarić označi simbolom prema normi HRN ISO 6309:2000.

Članak 51.

- (1) Hidrantska instalacija mora se održavati u ispravnom stanju.
- (2) Ispitivanje ispravnosti i funkcionalnosti hidrantske mreže obavlja se najmanje jednom godišnje od strane ovlaštene pravne osobe.
- (3) O obavljenom ispitivanju mora postojati dokumentacija u kojoj mora biti zapisano tko je vršio ispitivanje, kad je ispitivanje obavljeno i što je ispitivanjem utvrđeno.

Članak 52.

- (1) Vlasnik ili korisnik hidrantske mreže **mora** posjedovati tehničku dokumentaciju za istu instalaciju ovjerenu od inspekcije zaštite od požara nadležne PU ili ministarstva.
- (2) **UKOLIKO JE INSTALACIJA IZVEDENA, A DOKUMENTACIJA NIJE DOSTUPNA ILI JE UNIŠTENA, IZGUBLJENA I SL. POTREBNO JE OD STRANE VLASNIKA ILI KORISNIKA ISHODITI MIŠLJENJE NADLEŽNE INSPEKCIJE MUP – A DA HIDRANTSKA MREŽA UDOVOLJAVA TEHNIČKIM PROPISIMA.**

Članak 53.

- (1) Hidrantska mreža sastoji se od vanjske i unutarnje hidrantske mreže.
- (2) Za gašenje požara na objektu mora se prema volumenu promatranog objekta, kategoriji tehnološkog procesa i stupnju vatrootpornosti objekta, izvršiti proračun potrebne vode za gašenje i sukladno proračunu dimenzionirati količinu vode za gašenje požara, pri čemu se ukupna količina vode dobivena na vanjskim i unutarnjim hidrantima zbraja.
- (3) Oprema u hidrantskim ormarićima mora uvijek biti kompletirana i spremna za uporabu. Mora joj biti omogućen lak pristup i ne smije biti zaklonjena zapaljivim materijalom.
- (4) Hidrantski ormarići ne smiju se zaključavati, a ako zaključavaju, ključevi moraju biti kod uvijek lako dostupne osobe ili na lako dostupnom mjestu.
- (5) Vanjska hidrantska mreža ne smije se koristiti u druge namjene osim za gašenje požara.
- (6) Udaljenost između unutarnjih hidranata mora biti takva da se mlazovi hidranata preklapaju u prostorijama s požarnim opterećenjem iznad 2000 MJ/m^2 (visoko požarno opterećenje) te da se štite sve prostorije računajući da dužina crijeva iznosi 15 m, a dužina kompaktnog mlaza 5 m.

4 OBAVLJANJE POSLOVA ZAŠTITE OD POŽARA

Članak 54.

Radi utvrđivanja odgovarajuće organizacije i provođenja mjera zaštite od požara, građevine, građevinski dijelovi i druge nekretnine te prostori razvrstavaju se rješenjem ministra u jednu od četiri propisane kategorije ugroženosti od požara, prema kriterijima, uvjetima i osnovama utvrđenim pravilnikom koji, uz prethodno mišljenje člcnika središnjeg tijela državne uprave za vatrogastvo i Hrvatske vatrogasne zajednice, donosi ministar.

Članak 55.

Vlasnici, odnosno korisnici građevina, građevinskih dijelova i drugih nekretnina te prostora, odnosno upravitelji zgrada razvrstanih u treću kategoriju ugroženosti od požara dužni su imati zaposlenog najmanje jednog djelatnika zaduženog za obavljanje poslova zaštite od požara i unapređenje stanja zaštite od požara, koji smije obavljati i druge poslove.

Članak 56.

Djelatnici zaduženi za obavljanje poslova i unapređenje stanja zaštite od požara moraju imati najmanje zvanje vatrogasca ili završeno srednjoškolsko obrazovanje u programu gimnazije ili srednjoškolsko strukovno obrazovanje u četverogodišnjem trajanju, te položen stručni ispit.

Članak 57.

Stručni ispit iz čl. 9. polaže se na način i prema programu koji propisuje ministar.

Članak 58.

Vlasnici, odnosno korisnici građevina, građevinskih dijelova i drugih nekretnina te prostora, odnosno upravitelji zgrada općim aktom uređuju stanje zaštite od požara, sukladno propisima, vlastitim planovima i potrebama.

Članak 59.

Podatci o djelatniku zaduženom za obavljanje poslova zaštite od požara:

Ime i prezime:	JOSIP BUTORAC
Naziv radnog mjesta:	domar
Stručna sprema:	SSS
Broj položenog ispita iz područja ZOP-a:	E-2228
Datum polaganja:	8. 5. 1998.

Članak 60.

Djelatnik zadužen za obavljanje poslova zaštite od požara ima slijedeće obveze:

- uz ostale poslove (zaštitom na radu i zaštitom okoliša), bavi se stručno i poslovima zaštite od Požara i unapređenja stanja zaštite od požara, njezinom organizacijom i provedbom, sukladno propisima, a u dogovoru sa direktorom i njegovim ovlaštenikom,
- pruža stručnu pomoć ravnatelju, ostalim radnicima u provedbi i unapređenju mjera zaštite od požara,
- obavlja unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite od požara,
- vodi brigu da se otklanjaju utvrđeni nedostaci,
- vodi brigu da pisane upute mjera zaštite od požara, evakuacije ili načina rada sa opasnim sredstvima budu istaknute na mjestu rada radi njihova korištenja,
- surađuje sa tijelima inspekcije zaštite od požara,
- organizira jedanput u dvije godine praktičnu obuku radnika iz rukovanja aparatima za gašenje požara, priručnom opremom, te načinom evakuacije,
- čuva tehničku dokumentaciju iz koje je vidljiva primjena pravila zaštite od požara, odnosno mora znati kod koga se čuva,
- odgovoran je za provedbu mjera zaštite od požara, a naročito za održavanje u ispravnom stanju i za namjensku uporabu opreme i sredstava za gašenje požara u tvrtki kao i za upoznavanje radnika s opasnostima od požara na njihovim radnim mjestima,
- ima potpunu stručnu neovisnost u odnosu na ravnatelja i radnike, te ne smije biti doveden u nepovoljniji položaj dok postupaju prema odredbama zakona i drugih propisa zaštite od požara.

5 OBVEZE I ODGOVORNOSTI VEZANO UZ PROVEDBU MJERA ZAŠTITE OD POŽARA

Članak 61.

- (1) Svaka građevina ili njezin dio, ovisno o svojoj namjeni, mora se tijekom svog trajanja održavati na način da ispunjava bitni zahtjev zaštite od požara.
- (2) Svaki prostor ili njegov dio, ovisno o svojoj namjeni, mora se održavati na način da ispunjava propisane mjere zaštite od požara.

Članak 62.

Vlasnici, odnosno korisnici građevina, građevinskih dijelova i drugih nekretnina te prostora, odnosno upravitelji zgrada dužni su održavati slobodnima i propisno označenima evakuacijske putove, kao i pristupe vatrogasnim vozilima.

Članak 63.

- (1) Vlasnici, odnosno korisnici građevina, građevinskih dijelova i drugih nekretnina te prostora, odnosno upravitelji zgrada dužni su posjedovati uređaje, opremu i sredstva za gašenje požara.
- (2) Vlasnici, odnosno korisnici građevina, građevinskih dijelova i drugih nekretnina te prostora, odnosno upravitelji zgrada dužni su sukladno propisima, tehničkim normativima, normama i uputama proizvođača održavati u ispravnom stanju postrojenja, uređaje i instalacije električne, plinske, ventilacijske i druge namjene, dimnjake i ložišta, kao i druge uređaje i instalacije, koji mogu prouzročiti nastajanje i širenje požara te o održavanju moraju posjedovati dokumentaciju.

Članak 64.

- (1) Vozila, uređaji, oprema, alat i sredstva za zaštitu od požara moraju se održavati u ispravnom i funkcionalnom stanju sukladno propisima, tehničkim normativima, normama i uputama proizvođača, o čemu mora postojati dokumentacija.
- (2) Vozila, uređaji, oprema, alat i sredstva iz stavka 1. ovoga članka moraju biti propisno označena, uvijek dostupna te se namjenski koristiti.
- (3) Stavci 1. i 2. ovoga članka ne odnose se na vozila, uređaje, opremu, alat i sredstva za zaštitu od požara vatrogasnih postrojbi na koje se odnose obveze propisane posebnim propisom kojim se uređuje područje vatrogastva.

Članak 65.

- (1) Ispravnost i funkcionalnost izvedenih stabilnih sustava, uređaja i instalacija za otkrivanje i dojavu te gašenje požara, sustava, uređaja i instalacija za otkrivanje i dojavu prisutnosti zapaljivih plinova i para, kao i drugih ugrađenih sustava, uređaja i instalacija za sprječavanje širenja požara (u daljnjem tekstu: stabilni sustavi zaštite od požara) provjerava korisnik, sukladno uputi proizvođača, o čemu mora postojati evidencija, a pravna osoba ovlaštena od strane ministra, najmanje jednom godišnje, o čemu se izdaje uvjerenje.

- (2) Način provjere ispravnosti i funkcionalnosti izvedenih stabilnih sustava zaštite od požara, kao i uvjete za davanje ovlaštenja iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar.
- (3) Ocjenu ispunjavanja propisanih uvjeta iz stavka 2. ovoga članka ministar može povjeriti drugoj, za to osposobljenoj, pravnoj osobi.
- (4) Stabilni sustavi zaštite od požara iz stavka 1. ovoga članka moraju biti propisno označeni, uvijek dostupni te se namjenski koristiti.

Članak 66.

- (1) Vlasnik, odnosno korisnik građevina, građevinskih dijelova i drugih nekretnina te prostora, odnosno upravitelji zgrada dužni su održavati prijenosne i prijevozne aparata za gašenje požara, sukladno uputi proizvođača, o čemu mora postojati evidencija.
- (2) Ispravnost i funkcionalnost prijenosnih i prijevoznih aparata za gašenje požara ispituje pravna osoba, fizička osoba obrtnik ili stručna služba (serviser) ovlaštena od proizvođača ili njegovog ovlaštenog zastupnika, najmanje jednom godišnje, o čemu na aparatu mora postojati vidljiva oznaka.
- (3) Prijenosni i prijevozni aparati za gašenje požara moraju biti propisno označeni, uvijek dostupni te se namjenski koristiti.

Članak 67.

- (1) U slučaju privremenog povećanog požarnog rizika, za cijelo vrijeme njegovog trajanja, poduzimaju se odgovarajuće dodatne, organizacijske i tehničke, mjere zaštite od požara, koje uključuju osiguranje vatrogasnog dežurstva, odnosno motrilačko-dojavne službe, kao i primjenu odgovarajuće opreme i sredstava za gašenje.
- (2) Dodatne mjere iz stavka 1. ovoga članka poduzimaju na temelju izrađene prosudbe privremenog povećanog požarnog rizika, a osobito za:
 - privremena mjesta pretakanja zapaljivih tekućina i plinova količina većih od onih definiranih držanjem prema posebnom propisu iz područja zapaljivih tekućina i plinova,
 - privremena mjesta zavarivanja i uporabe otvorenog plamena ili alata koji u uporabi iskre, u prostoru koji nije za to predviđen, a postoji opasnost za nastanak požara,
 - građevine, građevinske dijelove i prostore za vrijeme održavanja skupova na kojima se privremeno okuplja veći broj ljudi (škole, priredbe, sajmovi, izložbe i sl.),
 - građevine, građevinske dijelove i prostore za vrijeme obavljanja poslova kojima se privremeno povećava opasnost od nastajanja i/ili širenja požara ili njegovih posljedica (velika gradilišta, žetve i sl.),
 - vrijeme povećane požarne opasnosti otvorenog prostora proglašene od nadležnog tijela prema posebnom propisu iz područja ustroja i djelokruga lokalne samouprave.
- (3) Vatrogasno dežurstvo iz stavka 1. ovoga članka smiju obavljati samo osobe osposobljene prema propisima kojima se uređuje područje vatrogastva.
- (4) Obveze iz stavka 1. i 2. ovoga članka odnose se na vlasnika, odnosno korisnika građevina, građevinskih dijelova i drugih nekretnina te prostora, odnosno upravitelje zgrada, kao i nositelje drugih stvarnih prava.

Članak 68.

- (1) Ravnatelj kao njezin čelnik i voditelj, nositelj je provođenja zaštite od požara i odgovoran za organiziranje i provođenje svih mjera zaštite od požara.
- (2) Ravnatelj obavlja i organizira provođenje slijedećih poslova:
 - daje odboru ZNR prijedlog Pravilnika zaštite od požara,
 - donosi odluke, preporuke i upute u vezi sa zaštitom od požara,

- utvrđuje plan evakuacije i spašavanja za slučaj požara i s njim upoznaje svog ovlaštenika i sve radnike,
- na osnovi plana evakuacije i spašavanja osigurava provedbu praktičnih vježbi jednom u dvije godine,
- organizira i osigurava evakuaciju i spašavanje za slučaj požara, određuje osobu za provedbu i osigurava potrebnu opremu,
- osigurava uvjete za rad referenta zaštite od požara i pomoć drugog stručnog osoblja, kao i potrebnu opremu,
- osigurava financijska sredstva za provedbu mjera zaštite od požara,
- obavještava nadležnu policijsku postaju o svakom požaru koji nastane,
- nakon svake pojave požara razmatra uzroke i predlaže mjere za sprečavanje,
- provodi rješenja inspektora za zaštitu od požara i donosi potrebne mjere za otklanjanje nedostataka,
- obavlja ostale poslove iz područja zaštite od požara koji su mu važećim propisima stavljeni u nadležnost.

Članak 69.

Radnici tvrtke su dužni:

- osposobiti se, kada ih na osposobljavanje upućuje ravnatelj ili za to ovlaštena osoba,
- obavljati poslove dužnom pozornošću sukladno pravilima zaštite od požara, propisanim odredbama zakona ili uputama danim od ravnatelja ili osobe ovlaštene od njega ili uputama proizvođača strojeva i uređaja, uputama za korištenje osobnih zaštitnih sredstava i radnih tvari,
- raditi na način koji ne izaziva opasnost od požara,
- prije napuštanja mjesta rada ostaviti sredstvo rada u takvom stanju da ne prijete opasnost od požara,
- odmah izvijestiti referenta zaštite od požara o svakoj činjenici za koju opravdano smatraju da predstavlja neposrednu opasnost od požara,
- kada uoče neposrednu opasnost od požara ili primijete požar, ukloniti opasnost, odnosno odmah ugasiti požar, ako to mogu učiniti bez opasnosti za sebe ili drugu osobu, odnosno obavijestiti referenta zaštite od požara, a ako ga nema, najbližu vatrogasnu postaju ili centar za obavješćivanje i uzbunjivanje.

Članak 70.

Radnici škole imaju pravo:

- sudjelovati u osiguranju zaštite od požara,
- raditi samo sa sredstvima rada na kojima postoje sigurnosni uređaji za zaštitu,
- odbiti rad ako na radnom mjestu postoji opasnost od požara ili eksplozije ili kada im prijete opasnost po život zbog pomanjkanja odgovarajućih zaštitnih mjera ili opreme,
- biti upoznati od neposrednog rukovoditelja s opasnostima od požara i eksplozije na mjestu gdje će raditi,
- prijaviti ravnatelju ako se ne provode potrebne zaštitne mjere,
- obratiti se nadležnom inspektor zaštitu od požara, u slučaju namjernog neprovođenja mjera zaštite od požara.

Članak 71.

- (1) Radnik odgovara ako svojom krivnjom u radu ne postupa prema uputama, odnosno ne pridržava se mjera zaštite od požara, pa radnjama ili propustom dovede u opasnost sebe i druge osobe, odnosno imovinu škole.
- (2) Smatra se težom povredom radne obveze i može biti razlogom prestanka ugovora o radu slijedeće postupanje:
 - ako svojim postupcima prouzrokuje požar ili eksploziju,
 - ako primijeti požar, a ne poduzme moguće mjere za gašenje i ne izvijesti druge osobe o tome,
 - ako ne postupi po uputi nadležne osobe o poduzimanju požarno-preventivnih mjera,
 - ako drži veće od dozvoljenih količina lako zapaljivih tvari u prostoriji ili ih odlaže na zabranjeno mjesto,
 - ako na radnom mjestu poslije rada ne isključi strojeve ili električne aparate ili ostavi upaljenu peć ili drugo grijaće tijelo,
 - ako se ne pridržava drugih mjera zaštite od požara, koje su mu date pismeno ili usmeno, a proizlaze iz ovog Pravilnika.

Članak 72.

- (1) Referent zaštite od požara dužan je kontrolirati radnike glede primjene mjera zaštite od požara i eksplozija.
- (2) Za utvrđene propuste ravnatelj ima pravo radnika udaljiti iz škole te protiv njega povesti stegovni postupak propisan drugim aktom.
- (3) Za manje prijestupe glede nepoštovanja propisanih mjera zaštite od požara i eksplozija i ne primjenu naputaka i naredbi referenta zaštite od požara, ravnatelj može protiv takvog radnika povesti stegovni postupak.

6 NAČIN UPOZNAVANJA RADNIKA S OPASNOSTIMA I OPĆIM MJERAMA ZAŠTITE OD POŽARA

6.1 Osposobljavanje radnika

Članak 73.

- (1) Svaki radnik prije rasporeda na radno mjesto mora proći osnovno osposobljavanje u trajanju od minimalno 8 sati na način i po programu utvrđenom Pravilnikom o programu i načinu osposobljavanja pučanstava za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom ("NN" br. 61/94).
- (2) Osposobljavanje radnika povjerava se onoj pravnoj osobi koja ispunjava uvjete za osposobljavanje radnika i koja ima suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova za obavljanje tih poslova ili Hrvatske vatrogasne zajednice.
- (3) Program osposobljavanja sastoji se od teorijskog i praktičnog dijela:

TEORIJSKI DIO:

1. Osnovni pojmovi o gorenju i gašenju
 - 1.1. Osnovni pojmovi o gorenju
 - 1.2. Uvjeti potrebni za nastanka gorenja (goriva tvar, kisik, temperatura paljenja)
 - 1.3. Požar i eksplozija
 - 1.4. Produkti gorenja
 - 1.5. Osnove gašenja
 - 1.6. Mjere zaštite pri gašenju požara
2. Sredstva za gašenje prema klasi požara
 - 2.1. Voda
 - 2.2. Pjena
 - 2.3. Prah
 - 2.4. CO₂
 - 2.5. Priručna sredstva
3. Požarne opasnosti i mjere zaštite od požara
 - 3.1. Uzroci nastanka požara
 - 3.2. Uvjeti za širenje požara
 - 3.3. Mjere zaštite od požara
 - 3.4. Evakuacija
4. Oprema i sprave za gašenje požara
 - 4.1. Aparati za početno gašenje požara
 - 4.2. Hidranti i oprema za gašenje vodom
5. Obrazovni film
6. PRAKTIČNI DIO – gašenje vodom iz hidrantske mreže
– gašenje ručnim aparatom za gašenje požara

6.2 Upoznavanje radnika s opasnostima na radnom mjestu

Članak 74.

- (1) Svakog radnika koji prvi put dolazi na radno mjesto, neposredni rukovoditelj dužan je upoznati s opasnostima glede nastanka požara i eksplozija na tom radnom mjestu i njegovoj okolini te poduzimanju mjera zaštite da ne nastane požar i eksplozija.
- (2) Nakon završenog upoznavanja radnika, izdaje mu se pisani naputak o opasnostima i mjerama zaštite od požara i eksplozija kojih se mora pridržavati tijekom rada.

- (3) Nakon upoznavanja i predaje pisanih naputaka, radnik potpisuje izjavu da je upoznat s opasnostima i mjerama koje mora poduzimati na tim radnom mjestu da ne nastane požar ili eksplozija.
- (4) U slučaju kada se radnik premješta s jednog radnog mjesta na drugo na kojem su opasnosti i mjere zaštite od požara različite od prethodnog, o neposrednim opasnostima i mjerama zaštite od požara koje mora provoditi na tom novom radnom mjestu dužan ga je upoznati neposredni rukovoditelj te ponoviti postupak sukladno stavcima 2. i 3. ovog članka.

Članak 75.

Radnici koji tijekom jedne radne smjene ili tijekom određenog radnog vremena redovito ili povremeno obavljaju više različitih poslova moraju za te poslove biti osposobljeni i od neposrednog rukovoditelja upoznati sa svim mjerama zaštite od požara na tim poslovima.

6.3 Vođenje evidencije o osposobljavanju radnika glede mjera zaštite od požara

Članak 76.

- (1) Evidenciju o osposobljenosti radnika glede provođenja mjera zaštite od požara vodi referent zaštite od požara u školi, te vodi brigu o redovitom periodičnom obnavljanju znanja radnika koji su prošli osposobljavanje.
- (2) Uvjerenja o osposobljenosti pohranjuju se među ostale osobne dokumente radnika u dosje radnika u računovodstvu i u arhivu referenta zaštite od požara.

7 SLUŽBE I OSOBE ZADUŽENE ZA ODRŽAVANJE U ISPRAVNOM STANJU OPREME I SREDSTAVA ZA DOJAVU I GAŠENJE POŽARA

Članak 77.

- (1) Opremu i sredstva za dojavu i gašenje požara, sustav za detekciju zapaljivih plinova i para, stabilne sustave za gašenje požara mogu ispitati i kontrolirati (periodično, jednom godišnje) pravne osobe i stručne službe koje su za tu djelatnost dobile ovlaštenje od ministarstva unutarnjih poslova.
- (2) Referent zaštite od požara obavlja redovitu kontrolu ispravnosti opreme i sredstava za dojavu i gašenje požara neophodne za siguran proces rada.
- (3) Referent zaštite od požara prije preuzimanja posla, obvezan je vizualno pregledati sve uređaje i opremu za dojavu i gašenje požara.
- (4) Utvrđene nedostatke na navedenoj opremi dužan je prijaviti direktoru koji ih je dužan u najkraćem roku otkloniti.
- (5) Otklanjanje kvarova i servisiranje može se povjeriti samo ovlaštenim servisnim tvrtkama.

8 KRETANJE I PONAŠANJE NA PROSTORIMA UGROŽENIM OD POŽARA ILI TEHNOLOŠKE EKSPLOZIJE

Članak 78.

Na svim ulazima u ugroženi prostor moraju se postaviti oznake kojima se upozorava na opasnost i kojima se zabranjuje pušenje, unošenje zapaljivih tvari ili rad na vozilima koja bi mogla izazvati plamen ili eksploziju.

Članak 79.

Motorna vozila koja prevoze opasne tvari ne smiju se zaustavljati u blizini hidranta, vatrogasnog ili sigurnosnog uređaja.

Članak 80.

Zabranjen je ulazak u prostore škole, a posebno u ugrožene prostore, osobama koje su pod utjecajem alkohola ili drugih omamljujućih sredstava.

Članak 81.

- (1) Sve osobe koje se kreću po ugroženim prostorima, moraju biti upoznate s opasnostima i mjerama zaštite od požara.
- (2) Radnici pri radu moraju primjenjivati posebne mjere zaštite.

9 USTROJSTVO MOTRENJA, JAVLJANJA I UZBUNJIVANJA O OPASNOSTIMA OD POŽARA

Članak 82.

- (1) Svaki radnik dužan je voditi brigu o mjerama zaštite od požara na svom radnom mjestu.
- (2) Ukoliko uoči bilo kakav nedostatak dužan je o istom izvijestiti referenta zaštite od požara.
- (3) Referent zaštite od požara telefonom poziva vatrogasnu postrojbu, a zatim obavještava ravnatelja.
- (4) U slučaju pojave početnog požara isti će ugasiti radnici prijenosnim vatrogasnim aparatima koji su postavljeni u svim prostorijama škole na osnovi osposobljavanja prema Programu osposobljavanja pučanstva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom.
- (5) Pri pojavi požara koji se ne može ugasiti prijenosnim vatrogasnim aparatima, referent zaštite od požara poziva telefonom na broj 193 operativno dežurstvo vatrogasne postrojbe ili na broj 112 Centar za uzbunjivanje i obavještavanje.

Članak 83.

- (1) Svaki radnik zadužen je u slučaju požara da poduzme sve potrebne mjere za sprječavanje nastanka novih požara, kako se požar ne bi jače širio te da se lakše ugasi.
- (2) Radnik (u kotlovnici) za održavanje plinske instalacije zadužen je za zatvaranje glavnog plinskog ventila, a svaki radnik prema svom radnom mjestu zaustavlja proces rada (prekida napajanje električnih uređaja električnom energijom, pritiskom tipkala na komandnoj ploči putem glavne sklopke) te napušta radno mjesto (radi svoje osobne sigurnosti ili da bi se pridružio organiziranju protupožarne zaštite i evakuacije) nakon što im je usmenim putem ili telefonom dojavljeno o nastanku požara.
- (3) Radnici izlaze na otvoren prostor najkraćim putem.
- (4) Do dolaska vatrogasaca organizira se evakuacija ljudi i opreme iz ugroženog prostora sukladno Planu evakuacije.

10 POSTUPANJE RADNIKA U SLUČAJU NASTANKA POŽARA

Članak 84.

- (1) Svaki radnik koji prvi opazi neposrednu opasnost od nastanka požara ili opazi požar dužan je ukloniti opasnost odnosno ugасiti požar, ako to može uraditi bez opasnosti za sebe ili drugu osobu. Ako radnik to ne može učiniti, dužan je odmah obavijestiti ostale radnike i najbližu vatrogasnu postrojbu radi početka akcije gašenja požara.
- (2) Prilikom dojave o nastalom požaru djelatnik treba dati sljedeće podatke:
 - ime i prezime i broj telefona s kojeg se javlja,
 - mjesto (lokaciju) i najbliži pristup vatrogasnim vozilima,
 - dali li je požar u građevini ili na otvorenom prostoru,
 - vrstu materijala koji gori (tekućina, plin, drvo, plastika, guma, boje i sl.),
 - da li u požaru ima ozlijeđenih.

Članak 85.

Prije napuštanja radne prostorije i početka gašenja požara svaki radnik na svom radnom mjestu mora:

- isključiti električnu energiju,
- iznijeti na sigurno mjesto, ako je moguće, boce s plinom ili posude sa zapaljivim tekućinama,
- izvesti na siguran prostor motorna vozila,
- spriječiti nastanak panike prilikom izlaska iz radnih prostorija.

Članak 86.

- (1) Odgovorna osoba za zaštitu od požara čim sazna za požar, utvrđuje:
 - Prvo** – da li je obaviještena o požaru vatrogasna postrojba,
 - Drugo** - ima li povrijeđenih i ako ima, da li je obaviještena postaja hitne medicinske pomoći,
 - Treće** - koje se sve mjere moraju poduzeti do dolaska vatrogasne postrojbe i hitne medicinske pomoći glede upotrebe sredstava i opreme za gašenje požara,

organizacije gašenja, evakuacije i spašavanja, davanja pomoći u slučaju ozlijeđenih osoba i sl. Također preuzima vođenje akcije gašenja požara do dolaska vatrogasne postrojbe.

- (2) Voditelj akcije gašenja požara dužan je osigurati da se na mjesto požara donesu raspoloživi i odgovarajući aparati za gašenje požara te druga oprema koja može koristiti za gašenje požara.
- (3) Prilikom akcije gašenja na mjestu požara smije se nalaziti samo potreban broj osposobljenih radnika.
- (4) Radi smanjenja štete mora se voditi briga da se izbjegne nepotrebno prolijevanje vode po predmetima i inventaru, te da se uklone materijali koji bi mogli biti oštećeni širenjem požara.

Članak 87.

Nakon završetka akcije gašenja požara, odgovorna osoba (ravatelj) zajedno sa voditeljem akcije gašenja dužna je:

- na mjestu požara osigurati dežurstvo u potrebnom vremenskom trajanju radi sprječavanja ponovnog požara,
- osigurati dežurstvo na mjestu požara do dana, ako je požar ugašen tijekom noći,
- dežurnom radniku tijekom dežurstva osigurati potrebnu vatrogasnu opremu i sredstva za gašenje požara.

11 Druge mjere zaštite od požara

Članak 88.

U administrativnim i pomoćnim prostorijama moraju se primjenjivati sljedeće mjere zaštite od požara:

- zagrijavanje prostorija provoditi isključivo centralnim grijanjem ili prema potrebi priznatim uređajima ili aparatima za zagrijavanje prostorija (pećima na kruto, tekuće ili plinovito gorivo ili električnim ogrjevnim tijelima),
- hodnici moraju biti slobodni i ne zakršeni da bi prolaz ljudi bio omogućen u svakom trenutku,
- čišćenje podova ili drugih površina ne smije se vršiti lakozapaljivim tekućinama, već samo s prikladnim nezapaljivim preparatima,
- unošenje lakozapaljivih tekućina (tekući detergenata i sl.) bez kontrole i nadzora u prostorije je zabranjeno,
- zabranjena je upotreba bilo kakvih električnih trošila ili peći sa otvorenim spiralama,
- ne smije se odbacivati goruće opuške cigareta ili šibica u košare za papir, kao i iza stolova, ormara te drugih zapaljivih predmeta.

Članak 89.

Nakon završetka rada spremačica ili druga osoba dužna je provesti sljedeće mjere zaštite od požara:

- otpadni papir i smeće odnijeti iz prostorije na određeno mjesto pa u tu svrhu spremačice moraju raspolagati limenom posudom s poklopcem,

- pomoću prekidača isključiti električnu struju u svim prostorijama i to za osvjjetljenje i priključak električnih trošila,
- provjeriti da li su uređaji za zagrijavanje prostorija (plinske peći, peći na kruto gorivo i sl.) ugašeni,
- provjeriti da li su svi prozori zatvoreni,
- zatvoriti glavna ulazna vrata ili vrata na hodniku, a ključ ostaviti na porti.

Članak 90.

- (1) Sve otpadne materijale kao što su papir, zapaljiva ambalaža i sl. mora se redovno čistiti i održavati na takav način da ne predstavljaju opasnost za okolinu.
- (2) Odstranjivanje nečistoća koje su lakozapaljive, mora se redovno čistiti kako nastaju, a najmanje jednom dnevno.

Članak 91.

- (1) Generalno čišćenje prostorija mora se vršiti periodično (tjedno, mjesečno, sezonski).
- (2) U prostorijama moraju biti postavljene korpe, kante ili slične posude za otpatke.
- (3) Radnik koji obavlja poslove čišćenja dužan je sav otpadni materijal nositi u posebne kante, kontejnere za otpad i sl.

Članak 92.

Materijal, pribor i uređaji za čišćenje, moraju se držati u posebnim prostorijama i pod nadzorom, a izdavanje sredstva za čišćenje, koja spadaju u zapaljivi materijal, treba se vršiti u količinama za dnevnu upotrebu.

Članak 93.

Čišćenje sa opasnim sredstvima, koja su lakozapaljiva, kao i čišćenje specifičnih strojeva, uređaja i prostorija, mogu vršiti osobe koje su za tu svrhu posebno obučene.

Članak 94.

- (1) Čišćenje kotlova, spremnika te drugih zatvorenih posuda i prostorija pri kojim poslovima može doći do požara ili eksplozije, mora se vršiti na način kako je to propisano za ovakvu vrstu opreme ili uređaja.
- (2) Pri radovima čišćenja iz prethodnog stava, moraju se prvenstveno koristiti nezapaljiva sredstva (voda, deterdženti i dr.).
- (3) Alat i pribor za čišćenje mora biti iz materijala koji ne stvara iskre.

Članak 95.

- (1) Prilikom izgradnje objekta, rekonstrukciji objekta, nabavke novih materijala, uređaja, instalacija i sl. mora se voditi računa o dobivanju odgovarajućih odobrenja, dozvole te suglasnosti nadležnih tijela za poslove zaštite od požara.
- (2) Izgradnja, rekonstrukcija objekta ili instalacije, postavljanje oruđa za rad i dr. može započeti samo na osnovu odobrene tehničke dokumentacije.

Članak 96.

Od nadležnog tijela za poslove zaštite od požara, moraju se tražiti suglasnosti na izrađenu projektnu dokumentaciju (kad se vrše promjene koje prema Zakonu o gradnji zahtijevaju izradu projektne dokumentacije) u objektima, postrojenjima, tehnologiji i sl. koje bi mogle znatno utjecati na sigurnost od požara.

Članak 97.

Ako komisija za tehnički pregled utvrdi da se nisu poduzele propisane, odnosno, uvjetovane mjere zaštite od požara i ako su uočeni drugi nedostaci, moraju se ukloniti u roku koji odredi komisija.

Članak 98.

Puštanje u pogon izrađenog ili rekonstruiranog objekta - dozvola za rad, nabavljenog uređaja ili postrojenja i instalacija, može se dozvoliti samo ako su prethodno pribavljena službena odobrenja od nadležnih tijela (uporabna dozvola).

Članak 99.

- (1) Prilikom nabavke strojeva i uređaja za rad mora se obavezno pribaviti tehnička dokumentacija, atesti, garancije, uputstva i dr. koja moraju biti na hrvatskom jeziku.
- (2) Atesti i ostala dokumentacija moraju se čuvati na određenom mjestu sa drugom dokumentacijom, kao trajni dokumenti.

Članak 100.

- (1) Za sve izvedene instalacije (vodovod, kanalizacija, hidrantska mreža, plinske instalacije, sve električne instalacije, sustavi za zaštitu od djelovanja munje i dr.), u adaptiranim i novoizgrađenim objektima moraju se pribaviti dokumenti o njihovoj ispravnosti, tj. atesti, zapisnici, izvještaji, protokoli o ispitivanju i dr., a u skladu svih propisanih pravila za pojedine instalacije.
- (2) Navedena dokumentacija mora se čuvati na jednom mjestu (prema najnovijim propisima zahtijeva se držanje važnijih dokumenata u metalnim vatrootpornim ormarima sa min. otpornošću od 30 minuta) sa ostalom dokumentacijom objekta, kao trajni dokumenti.

Članak 101.

Svi novoizgrađeni, rekonstruirani i postojeći objekti moraju imati tehničku dokumentaciju, odnosno elaborat stvarno izvedenih radova, koja u toku eksploatacije objekta može služiti za eventualne rekonstrukcije, dogradnje, održavanje i nadzor.

Članak 102.

- (1) U objektima u kojima se stalno okuplja veći broj ljudi (> od 50), a plinske kotlovnice nisu izgrađene u zasebnom objektu mora se postaviti uređaj za detekciju zapaljivih plinova i para.
- (2) Kotlovska postrojenja ukupne snage iznad 350 kW moraju imati izvedena dva izlaza iz prostora.
- (3) Izlazna vrata iz prostorije kotlovnice koja odjeljuju prostor kotlovnice od prostora u kojem se okuplja veći broj ljudi, a koji pripada istom požarnom sektoru, moraju biti atestirana i iste vatrootpornosti kao i zid na koji su postavljena.
- (4) U prostoriji kotlovnice ne smiju se nalaziti predmeti ili sredstva koji povećavaju opasnost od požara ili eksplozije.

Članak 103.

- (1) Svaka kotlovnica mora biti opskrbljena opremom za gašenje požara. Mobilna oprema za gašenje požara u plinskoj kotlovnici postavlja se u ovisnosti o podnoj površini kotlovnice i to :
 - površina do 50 m² - dva S-6 aparata i jedan CO₂-5
 - površine od 50 do 400 m² - dva S-9 aparata, jedan S-6 i jedan CO₂-5 aparat
- (2) Sklopka za isključivanje kotlovske postrojenja kontrolira se od strane ovlaštene pravne osobe svakih 12 mjeseci.
- (3) Plamenici kotlovske postrojenja kontroliraju se redovito svake godine, kao i instalacija za detekciju zapaljivih plinova i para.
- (4) Plamenike ispituju i kontroliraju pravne osobe i obrtnici koji su zastupnici proizvođača plamenika-serviseri, a sustav za detekciju zapaljivih plinova i para mogu ispitati i kontrolirati pravne osobe i stručne službe koje su za tu djelatnost dobile ovlaštenje od ministarstva unutarnjih poslova.
- (5) U prostoriji kotlovnice mora na uočljivom mjestu biti postavljena shema rada kotlovske postrojenja sa uputama o rukovanju istim u slučaju kvara ili zastoja.

Članak 104.

- (1) U prostorijama gdje se nalazi plinsko trošilo koje uzima zrak za izgaranje mora se po svakom kW toplinskog učinka trošila osigurati 1 m prostorni zrak za izgaranje energenta i po 4 m prostorna za razrjeđivanje produkata izgaranja.
- (2) Ukoliko prostorija svojim volumenom ne zadovoljava ova dva uvjeta mora se osigurati dodatna količina zraka - putem ventilacije preko prozora ili putem otvora na vratima prostorije s plinskim trošilom od min. 150 cm² s drugom prostorijom.

Članak 105.

- (1) Sve plinske instalacije moraju biti izvedene i održavane u skladu važećih propisa, a izvođač radova na plinskim instalacijama mora imati ovlaštenje za svoj rad koje mu izdaje distributer plina u suglasnosti sa tijelom MUP-a.
- (1) Ispitivanje plinskih instalacija mora se vršiti u rokovima i na način određen posebnim propisima, u ovisnosti o vrsti plinske instalacije (trošilo, cjevovod i sl.).

Članak 106.

- (1) Priključak plinske instalacije na distribucijsku mrežu može se izvršiti samo preko regulacijskog kompleta sa brojilom.
- (1) Na glavnom dovodu mora postojati brzo zatvarajući ventil za isključenje cjelokupne instalacije plina.

Članak 107.

- (1) Na svakom ogranku plinske mreže za pojedine objekte, mora postojati na vanjskoj strani ventil za isključenje objekta u slučaju kvara ili požara.
- (2) Plinska instalacija mora biti zaštićena od korozije, prekomjernog zagrijavanja te svih drugih vrsta kemijskih i mehaničkih oštećenja.

Članak 108.

Ispred svakog potrošača pored zapornog organa na trošilu mora postojati poseban ventil za odvajanje dotičnog trošila iz razvodne mreže u slučaju potrebe.

Članak 109.

- (1) Svaki primjećeni kvar na razvodnoj mreži, kontrolnim instrumentima, zapornim i regulacijskim armaturama, sigurnosnim elementima, trošilima i dr. mora rukovatelj trošila i svaka druga osoba koja uoči kvar, odmah prijaviti pretpostavljanom (ravnatelju) i obustaviti rad sa trošilom.
- (2) Otklanjanje kvarova i servisiranje može se povjeriti samo ovlaštenim servisnim tvrtkama.

Članak 110.

- (1) Plinska instalacija mora uvijek biti oličena žutom bojom radi lagane mogućnosti prepoznavanja.
- (2) Pristup do ventila plinske instalacije mora uvijek biti slobodan i pristupačan.

Članak 111.

- (1) Spremnik za zapaljive tekućine (I i II skupina) mora biti odobren. Za držanje diesel goriva nije potrebno posebno odobrenje tijela za nadzor zaštite od požara nadležne policijske uprave.
- (2) Spremnik na vidljivom mjestu treba imati trajno pričvršćenu pločicu sa podacima: Naziv proizvođača, tvornički broj i godina gradnje, nominalni i stvarni obujam, najveći ispitni radni tlak, klasa opasnosti i skupina zapaljive tekućine, dopuštena visina punjenja i broj potvrde o sukladnosti i oznaku norme po kojoj je izrađen.

Članak 112.

Prilikom pretakanja goriva iz auto-cisterni u spremnik mora se pod nadzorom osposobljene osobe osigurati dva vatrogasna aparata po najmanje 6 kg sredstva za gašenje požara klase A, B i C.

Članak 113.

- (1) Površine gdje se razlije tekuće gorivo (zapaljiva tekućina) moraju se odmah očistiti i to najbolje sa suhim pijeskom i odmašćivačem ili deterdžentom.
- (2) Pijesak natopljen zapaljivom tekućinom odlaže se na mjesto gdje u slučaju požara neće predstavljati opasnost.
- (3) Prilikom istakanja goriva mora se osigurati zaštitni pojas oko priključnog uređaja auto-cisterne od 5 m i gdje će biti zabranjen pristup neovlaštenim osobama i vozilima.
- (4) Zaštitni pojas potrebno je osigurati postavljanjem prijenosnih prometnih znakova i prijenosnih prepreka (konopac, lanac i sl.).

Članak 114.

- (1) Sva plinska trošila, kao i električna moraju imati redovito servisiranje od strane ovlaštenog srevisa.
- (2) Plinska trošila moraju imati ispravne pilotstatske ventile, a električna trošila termostatske ventile.
- (3) Na plinskim trošilima mora postojati na uočljivom mjestu lako pristupačan ventil za zatvaranje dotoka plina.
- (4) Ručica ventila mora biti označena crvenom bojom i mora biti postavljena tako da je zatvaranje dotoka plina jednostavno i lako i nestručnim osobama.

Članak 115.

Grijaća tijela ne smiju se postavljati u blizini gorivih građevnih materijala. Ako se to ne može izbjeći postavljaju se negorivi izolirajući materijali između grijaćih tijela i gorive konstrukcije.

12 PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 116.

Stupanjem na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o zaštiti od požara KLASA: 003-02/13-02/2, URBROJ: 251-185-13-1 od 1.ožujka 2013. godine.

Ovaj pravilnik stupa na snagu i počinje se primjenjivati osmog dana nakon njegove objave na oglasnoj ploči škole.

Članak 117.

Izmjene i dopune ovog pravilnika objavljuje se na način i prema postupku predviđenom za njegovo donošenje.

Predsjednica Školskog odbora:

Blaženka Barišić Radoš
Blaženka Barišić Radoš, prof.

Ovaj Pravilnik objavljen je dana 22. listopada 2019. godine i stupa na snagu dana 30. listopada 2019.god.

KLASA: 003-01/19-01/1
URBROJ: 251-185-01-19-8
Datum, 30.10.2019.god.

M.P.

Ravnateljica:

Mirjana Torer
Mirjana Torer mag. prim. educ.

13 PRILOZI

- broj potrebnih jediničnih vatrogasnih aparata s obzirom na specifično požarno opterećenje i površinu požarnog sektora,
- popis evidencija iz zaštite od požara,
- upute za postupanje u slučaju požara,
- znakovi za uzbunjivanje i spašavanje,
- popis svih lokacija ambulanti primarne zdravstvene zaštite za nadležnosti tvrtke,
- popis važnijih telefonskih brojeva,
- upisnik redovnog pregleda vatrogasnih aparata.

PODACI O POSTOJEĆOJ DOKUMENTACIJI IZ ZOP-a:

PLAN EVAKUACIJE I SPAŠAVANJA, U POSTUPKU

ZAISNIK O FUNKCIONALNOSTI PROTUPANIČNE RASVJETE
ENERGOZAVOD-ZAŠTITA, br. 47/9-19, od 30.09.2019.

ZAPISNIK O ISPITIVANJU FUNKCIONALNOSTI TIPKALA ZA DALJINSKO
ISKLUČENJE STRUJE U SLUČAJU POŽARA
ENERGOZAVOD-ZAŠTITA, br. 47/1-19, od 17.05.2019.

ZAPISNIK O ISPITIVANJU FUNKCIONALNOSTI PROTUPOŽARNE ZAKLOPKE U
SLUČAJU POŽARA
ENERGOZAVOD-ZAŠTITA, br. 47/2-19, od 17.05.2019.

UVJERENJE O PROVJERI ISPRAVNOSTI STABILNOG SUSTAVA ZA OTKRIVANJE I
DOJAVU POŽARA
ENERGOZAVOD-ZAŠTITA, br. 47/4-19, od 28.06.2019.

ZAPISNIK O VIZUALNOM PREGLEDU , ISPITIVANJU I MJERENJU SUSTAVA
ZAŠTITE OD MUNJE
ENERGOZAVOD-ZAŠTITA, br. 47/7-19, od 12.07.2019.

ZAPISNIK O ISPITIVANJU ZAŠTITA OD NEIZRAVNOG NAPONA DODIRA-
ELEKTROINSTALACIJE
ENERGOZAVOD-ZAŠTITA, br. 47/8-19, od 12.07.2019.

UVJERENJE O ISPRAVNOSTI UNUTARNJE HIDRANTSKE MREŽE
ENERGOSTANDARD, br.19-DD-0369, od 29.03.2019.

UVJERENJE O ISPRAVNOSTI VANJSKE HIDRANTSKE MREŽE
ENERGOSTANDARD, br.19-DD-0370, od 29.03.2019.

DOKUMENTACIJA PRILOZI:

1. DOKUMENTACIJA IZ PLANA EVAKUACIJE I SPAŠAVANJA
2. DOKUMENTACIJA O FUNKCIONALNOSTI PROTUPANIČNERASVJETE
3. DOKUMENTACIJA O ISPITIVANJU FUNKCIONALNOSTI TIPKALA ZA DALJINSKO ISKLJUČENJE STRUJE U SLUČAJU POŽARA
4. DOKUMENTACIJA O ISPITIVANJU FUNKCIONALNOSTI PROTUPOŽARNE ZAKLOPKE U SLUČAJU POŽARA
5. DOKUMENTACIJA O PROVJERI ISPRAVNOSTI STABILNOG SUSTAVA ZA OTKRIVANJE I DOJAVU POŽARA
6. DOKUMENTACIJA O VIZUALNOM PREGLEDU , ISPITIVANJU I MJERENJU SUSTAVA ZAŠTITE OD MUNJE
7. DOKUMENTACIJA O ISPITIVANJU ZAŠTITA OD NEIZRAVNOG NAPONA DODIRA-ELEKTROINSTALACIJE
8. DOKUMENTACIJA O ISPRAVNOSTI UNUTARNJE HIDRANTSKE MREŽE
9. DOKUMENTAVIJA O ISPRAVNOSTI VANJSKE HIDRANTSKE MREŽE

Pored svega navedenog pravna osoba, u zavisnosti od uređaja, postrojenja i instalacija koje posjeduje, treba voditi slijedeće evidencije:

- evidencija o nastavi i osposobljavanju radnika za zaštitu od požara,
- evidencija o nastalim požarima i akcidentima,
- evidencija o redovnog pregleda vatrogasnih aparata,
- evidencija o ispitivanju stabilnih sustava za dojavu i gašenje požara,
- evidencija o ispitivanju funkcionalnosti sustava za utvrđivanje prisutnosti zapaljivih plinova i para,
- evidencija o ispitivanju plinskih instalacija, plinskih trošila te plinskih kotlovnica,
- evidencija i ispitivanju električne mreže i potrošača, te panik rasvjete i rasvjete za nuždu,
- evidencija o čišćenju i održavanju dimovodnih kanala,
- evidencija o ispitivanju sustava zaštite od munje,
- evidencija o čišćenju klimatizacijskih i ventilacijskih kanala,
- evidencija o inspekcijskom nadzoru,
- evidencija o provedenim sankcijama,
- evidencija o izdanim odobrenjima za obavljanje poslova zavarivanja i srodnih poslova,
- evidencija o vrsti, broju i stanju vatrogasne tehnike.

U svaku evidenciju potrebno je upisati podatke o ovlaštenoj osobi, pravnoj osobi ili obrtniku, koji obavljaju usluge iz područja evidencije, adresu, broj telefona, OIB i druge važnije podatke.

UPUTE ZA POSTUPANJE U SLUČAJU POŽARA

Kako i od koga zatražiti pomoć?

Požar je događaj koji rijetko koga ostavlja ravnodušnim. Uočeno je da u toj prilici ljudi reagiraju različito. Neke ulovi panika, drugi u šoku ne znaju što treba učiniti, a oni prisebniji traže pomoć.

Kako postupiti?

1. **stanite i razmislite** gdje se nalazite,
2. ovisno o vrsti događaja, zovite telefonski broj dežurstva **policije (broj 192), vatrogasaca (broj 193) ili hitne pomoći (broj 194)**. Ne računajte da su već drugi dojavili o događaju. Umjesto gore navedenih brojeva možete nazvati i jedinstveni telefonski **broj 112** za zaštitu i spašavanje.
3. počnite razgovor **odmah govoreći polako i razgovjetno**, što se dogodilo i da li su **ljudi u opasnosti**,
4. navedite točnu adresu mjesta nesreće i osobno **dočekajte pomoć**,
5. budite spremni dati **daljnje informacije i osobne podatke (ime i prezime)**,
6. **završite** razgovor kada Vam služba koju ste kontaktirali to **dozvoli**,
7. **ne telefonirajte** na liniji **dok ne dođe pomoć**. Služba koju ste kontaktirali možda treba daljnje informacije.

Dojava vatrogascima na telefonski broj 193

- pokušajte ukloniti opasnost odnosno ugasiti požar ako to možete učiniti bez opasnosti za sebe ili druge. Ako ne možete sami ugasiti požar nazovite **bez odgađanja vatrogasce na telefonski broj 193**.

U slučaju nemogućnosti pozivanja na broj 193, možete nazvati broj 112,

- zatražite pomoć susjeda ili prolaznika,
 - pokrenite evakuaciju ljudi i imovine iz ugroženog prostora,
 - moguće posljedice događaja ne treba podcjenjivati niti precjenjivati.
- Djelujte tako da sprječavate paniku,
- pobrinite se da netko sačeka vatrogasce na ulazu u objekt i zapovjedniku postrojbe prenese bitne informacije,
 - ukoliko je to moguće, pobrinite se za očuvanje tragova nesreće. Namjerno uništavanje ili prikrivanje tragova nesreće može se tretirati kao kazneno djelo.

Dojava požara može biti automatska preko vatrodojavnog uređaja (rjeđi slučaj), ili najčešće preko telefona. Ako ste samo posumnjali u požar tako da ste primijetili dim ili osjetili miris plina koji izlazi iz instalacije ili plinske boce, nazovite bez bojazni vatrogasce na broj 193.

Vatrogasne intervencije se ne naplaćuju ukoliko su obavljene u cilju izravnog spašavanja ljudi i imovine.

Pri telefoniranju govorite **polako i razgovijetno** i dajte sljedeće podatke:

- **Predstavite se!**

- **Gdje se dogodilo?!**

Navedite adresu gdje je pomoć vatrogasaca potrebna.

- **Koja vrsta nesreće?!**

Nastojte ukratko opisati specifičnu prirodu nesreće. Što se dogodilo, što gori, koji kat objekta, da li se čula eksplozija...

• **Posebne okolnosti?!**

Ima li unesrecenih i ugroženih? Ima li posebnih opasnosti – primjerice od eksplozije, urušavanja i slično. Zatražite savjet što da učinite ukoliko ste u nedoumici.

• Zapamtite da dojava mora biti kratka i jasna.

Kada gasite požar, postupajte na sljedeći način:

***Djelujte oprezno, ali bez odgode**

- **pokrenite evakuaciju osoba.** Spašavanje ima prednost pred gašenjem,
- u zgradama razmotrite mogućnosti evakuacije kroz prozore i preko krova.

• **Izbjegavajte dim**

- izbjegavajte udisati produkte izgaranja,
- već nakon kratkog izlaganja dimu osoba gubi svijest, što dim često čini opasnijim od samog plamena. Većina ljudi stradava uslijed gušenja ili trovanja produktima izgaranja. Znajte da zona zadimljenja može biti stotinama puta veća od zone djelovanja plamena. Zgrade su tako građene da sprječavaju širenje požara i produkata izgaranja iz jedne u drugu prostoriju u određenom vremenskom razdoblju.

• Ne približavajte se požaru dok vatrogasni aparat ili druga oprema nije spremna za gašenje. Zaštitite otkrivene dijelove tijela odjećom.

• **Ograničite širenje požara**

- ako ne možete ući u prostor zahvaćen požarom, nastojite ograničiti širenje požara zatvaranjem vrata. Uklonite gorivi materijal – zavjese, tepihe.

Ne izlažite sebe nepotrebnoj opasnosti,

- ako se nalazite ispred prostorije unutar koje je požar u fazi tinjanja već duže vrijeme, **ne otvarajte naglo vrata.** U takvim uvjetima može doći do naglog paljenja vrućih produkata izgaranja! Gašenje prepustite vatrogascima.

• Držite se što niže podu. Temperatura je viša u gornjim dijelovima prostorije, gdje je i više produkata izgaranja, odnosno vrućeg dima.

• **Gašenje**

- **ne podcjenjujte male požare,**

- gasite požar u sagnutom položaju. Ukoliko je jako isijavanje požara nađite zaklon,
- na otvorenom prostoru gasite niz vjetar. Pazite da vas ne zahvati plamen ili ne poprska zapaljiva tekućina koju gasite. Zato počnite gasiti iz udaljenosti od oko 5 metara,
- **gasite samo ako sebe i svoje kolege ne dovodite u opasnost.** U protivnom napustite prostoriju i zatvorite vrata i prozore.

• Imajte na umu da ćete moći pogasiti samo male požare u početnoj fazi. Ukoliko je požar u razbuktanoj fazi, toplina i produkti izgaranja onemogućavaju pristup. Tada zatvorite prozore i vrata da se požar dulje zadrži u prostoriji gdje je i nastao. Evakuirajte se!

***Nabavite potrebnu vatrogasnu opremu i naučite njome rukovati**

Mnogo puta je dokazano da su financijska sredstva uložena u prevenciju, stotinama puta manja od sredstava koja je potrebno izdvojiti za saniranje štete nakon požara. Većina požara se može relativno lako ugasiti ako se primijeti u početnoj fazi i ako je na raspolaganju ispravna vatrogasna oprema.

1. cijev za usmjeravanje mlaza vode je vrlo prikladno i jeftino sredstvo za gašenje požara u domaćinstvu,
2. vatrogasne aparate kao najrašireniju opremu za gašenje požara, možete naći u prodavaonicama rezervnih dijelova za motorna vozila, kao i u tvrtkama koje prodaju vatrogasnu opremu.

Oznake na vatrogasnom aparatu ukazuju za koje vrste požara je prikladno sredstvo za gašenje (npr. oznaka na vatrogasnom aparatu ABC znači da je sredstvo za gašenje sadržano u aparatu prikladno za gašenje požara zapaljivih krutih tvari-A, tekućina-B i plinova-C).

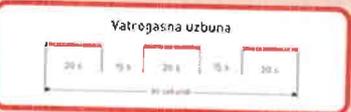
***Upoznajte se detaljno sa svim uputama na vatrogasnom aparatu,**

3. vatrogasni pokrivač (deka) služi za gašenje požara ulja, masti i ostalih malih početnih požara na način da "uguši" požar. Prekrivanjem se sprječava daljnji dotok kisika iz zraka u zonu požara. Naravno u Vašoj ustanovi vjerojatno nećete imati vatrogasni pokrivač, ali umjesto njega možete koristiti bilo kakav pokrivač od pamuka ili vune. Vježbajte se u korištenju vatrogasne opreme!

ZNAKOVI ZA UZBUNJIVANJE I EVAKUACIJU I SPAŠAVANJE

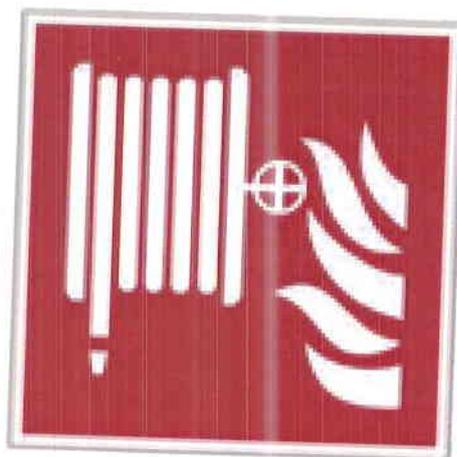
Slika 1. Znakovi za uzbunjivanje

ZNAKOVI ZA UZBUNJIVANJE

<p style="text-align: center; font-size: small;">Upozorenje na nadolazeću opasnost</p> 	<p>Liključite radio ili TV prijamnik! Poslušajte priopćenje o vrsti nadolazeće opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti! Poduzmite mjere zaštite koje će vam pomoći u priprami za opasnost.</p>
<p style="text-align: center; font-size: small;">Neposredna opasnost</p> 	<p>Liključite radio ili TV prijamnik! Poslušajte priopćenje o vrsti opasnosti i mjerama koje je potrebno poduzeti! Žurno poduzmite mjere zaštite iz priopćenja!</p>
<p style="text-align: center; font-size: small;">Prestanak opasnosti</p> 	<p>Možete prestati provoditi mjere zaštite iz priopćenja. U slučaju potrebe, pomozite u akcijama spašavanja koje provode snage zaštite i spašavanja. Znak se upotrebljava i za potrebe isplivanja ispravnosti i razvoja sustava za uzbunjivanje.</p>
<p style="color: red; font-weight: bold; margin: 0;">ZNAK ZA UZBUNJIVANJE VATROGASNIH POSTROJBI I DRUGIH SNAGA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA</p>	
<p style="text-align: center; font-size: small;">Vatrogasna uzbuna</p> 	<p>Ostanite mirni! Znak za uzbunjivanje odnosi se na pripadnike vatrogasnih i drugih postrojbi zaštite i spašavanja koje odmah trebaju postupiti sukladno utvrđenim planovima.</p>

Slika 2. Znakovi za evakuaciju i spašavanje

HRN ISO 6309

Svaki hidrantski ormarić mora biti obilježen simbolom prema normi
HRN ISO 6309:2000.

HRN ISO 6309

Mjesto postavljanja aparata za gašenje požara li prostorijama čija površina je već a od 50 m², mora se označiti naljepnicom najmanjih dimenzija 150 x 150 mm, sukladno važećoj hrvatskoj normi HRN ISO 6309.

Popis svih lokacija ambulanti primarne zdravstvene zaštite za nadležnosti tvrtke:

DOM ZDRAVLJA	ADRESA	TELEFON

Popis važnijih telefonskih brojeva:

VAŽNIJI TELEFONI	
HITNA POMOĆ 194	194
ŽUPANIJSKI CENTAR 112 ZA HITNE POZIVE	112
DOM ZDRAVLJA	
MUP	192
POLICIJSKA POSTAJA II. ZAGREB/ Policijska postaja Črnomerec - Susedgrad	01 3775 924
VATROGASNI CENTAR 193	193
JAVNA VATROGASNA POSTROJBA GRADA ZAGREBA	01/4896-100
ENERGOZAVOD-ZAŠTITA d.o.o., 10 000 ZAGREB, Travanjska 9	01/38 62 407
GRADSKO DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA ZAGREBA	01/ 3778 236
USTANOVOM ZA ZDRAVSTVENU SKRB „PROFOZIĆ“ ORDINACIJA MEDICINU RADA	01/63 10 824

UPISNIK REDOVNOG PREGLEDA VATROGASNIH APARATA

Redni broj	Prostorija ili prostor smještaja aparata	Tip vatrog. aparata	Tvornički broj vatrogasnog aparata	Datum redovnog pregleda	Datum periodičkog servisa	Naziv serviseru koji je servisirao vatrogasni aparat	Serijski broj evidencijske naljepnice vatrogasnog aparata	Utvrđeno stanje upisati odgovarajuću oznaku:				Stanje plombe zatvarača, odnosno ventila vatrogasnog aparata
								• zadovoljava	• ne zadovoljava	Označenost, uočljivost, dostupnost vatrogasnog aparata	Opće stanje vatrogasnog aparata	
1.	Kabinet kemije	S9	013533/06	12/2017	03/2017	AMBROZ	011155787	+	+	+	+	+
2.								+	+	+	+	+
3.								+	+	+	+	+
4.								+	+	+	+	+
5.								+	+	+	+	+
6.								+	+	+	+	+
7.								+	+	+	+	+

30.09.2019.
(dan, mjesec i godina)

Voditelj upisnika:
Josip Butorac

UPUTA ZA SIGURAN RAD SA KEMIKALIJAMA

SIMPTOMI TROVANJA KEMIKALIJAMA

- Kašalj i osjećaj gušenja.
- Mučnina i bol u trbuhu, proljev i povraćanje.
- Pojave vrtoglavica, glavobolja, grčeva pojedinih mišića ili cijelog tijela.
- Nepravilan rad srca.
- Promjene na koži (crvenilo, opekline).
- Gubitak svijesti i prestanak disanja.

UPUTE ZA SIGURAN RAD

- Prije uporabe pažljivo pročitajte deklaraciju i uputu odnosno sigurnosno tehnički list.
- Upotrijebite sva sredstva osobne zaštite navedena u deklaraciji prije nego započnete rad s opasnom kemikalijom.
- Preporučuje se ne raditi s opasnim kemikalijama ako u blizini nije netko tko može pomoći u slučaju nesreće.
- Ako osjetite bilo kakav znak štetnog djelovanja kao na primjer kašalj, otežano disanje, crvenilo kože, žarenje u očima, nadraživanje pluća odmah prekinite posao i udaljite se s opasnog mjesta.
- Na mjestu rada uvijek morate imati dostupne dovoljne količine vode u slučaju da postoji potrebna ispiranja dijelova tijela u slučaju prskanja i polijevanja.
- Zabranjeno je pretakati i presipavati kemikalije iz originalnog spremnika u neke druge neoznačene spremnike i posude.
- Nakon završetka rada pospremite spremnik i osigurajte ga od neovlaštenog korištenja.
- Jednokratna osobna zaštitna sredstva nemojte koristiti dva puta ili više puta (npr. rukavice).
- Poslije svakog rada sa kemikalijama onečišćenu odjeću i obuću zamijenite čistom. Te operite tijelo vodom.
- Ako osjetite bilo kakve poteškoće (otežano disanje, crvenilo, suzenje, vrtoglavicu, mučninu, povraćanje) smjesta zatražite savjet liječnika te sa sobom ponesite deklaraciju ili naljepnicu sa spremnika.

PRUŽANJE PRVE POMOĆI U SLUČAJU IZLAGANJA KEMIKALIJAMA

- Potrebno je odvesti unesrećenog na svjež zrak ili čisti prostor.
- Ako je osoba bez svijesti, provjerite disanje i krvotok i po potrebi započnite mjere oživljavanja pazeći da i sami ne dođete u dodir s opasnom kemikalijom (koristiti gazu pri umjetnom disanju).
- Onesviještenu osobu koja diše okrenite u bočni položaj, a osobu pri svijesti stavite u ležeći položaj.
- Ako je unesrećena osoba progutala opasnu kemikaliju i pri svijesti je pokušajte izazvati na povraćanje. NE smije se izazivati povraćanje pri trovanju kiselinama, lužinama, solima, teškim metalima, benzinom, petrolejem, otapalima za boje i sredstvima koja stvaraju pjenu.
- Ako je unesrećenik poliven kemikalijom, treba skinuti polivenu odjeću i oprati čistom vodom.
- Kod udisanja kemikalijama ne smije se paničariti. Svaki dodatni napor u zatrovanoj atmosferi još više pogoršava tegobe, jer unesrećeni troši više kisika odnosno udiše još kemikalija. Treba izaći na svjež zrak.
- Kod prskanja opasne kemikalije u oko treba brzo skinuti gornji dio odjeće, oprati ruke pa zatim kažiprstom i palcem raširiti kapke, uperiti mlaz vode u oko te ispirati tako nekoliko minuta.

PIKTOGRAMI OPASNOSTI

GHS 01

GHS 02

GHS 03

GHS 04

GHS 05

GHS 06

GHS 07

GHS 08

GHS 09

